

KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak yazılı sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması amacıyla her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının öğrencilere önceden bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri okul genelinde yapılacak olan ortak yazılı sınavlar için sunulan konu soru dağılım tablolarından herhangi birini seçip ilgili tablodaki kazanımlara yönelik sorular hazırlayacaktır. Okul genelinde uygulanacak ortak yazılı sınavlar, bu konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

10. SINIF FELSEFE DERSİ 1.DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU		1.DÖNEM 1.SINAV		
Konu	Öğrenme Çıktıları	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav		
		Senaryo	Senaryo	Senaryo
FELSEFENİN DOĞASI	FEL.10.1.1. Felsefenin anlamını ve gelişim sürecini sorgulayabilme	3	2	3
	FEL.10.1.2. Felsefenin özelliklerini, farklı alanlarla ilişkisini ve işlevini sorgulayabilme	4	4	3
FELSEFE, MANTIK VE ARGÜMANTASYON	FEL.10.2.1. Mantık ve argümantasyonda kullanılan temel kavramları yorumlayabilme	1	2	2
VARLIK FELSEFESİ	FEL.10.3.1. Varlık felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme			
BİLGİ FELSEFESİ	FEL.10.4.1. Bilgi felsefesinin konusunu, kavramlarını ve problemlerini muhakeme edebilme			

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2025
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI 10.SINIF FELSEFE DERSİ
1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

3. SENARYO

1. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız? (15P)

Bir öğrenci hocasına sorar: “Üstat, düşünmenin sonu yok mu? İnsan neden hep bilmek ister?”

Hoca bir süre sessiz kalır ve sonra der ki: “Bilmek, insanın doğasındaki susuzluktur. Her bilgi, yeni bir bilinmeyenin kapısını aralar. Düşünmek, bu kapılardan geçmeye cesaret etmektir. Felsefe, bitmeyen bir yolculuktur; çünkü insan, her cevaptan sonra yeni bir ‘neden’ sorusu bulur. Akıl bu yolda ışık, merak yakıt, sorgulama ise harekettir. Hakikate giden yol düz değildir; bazen duraklar, bazen geri döner, bazen de yeniden başlar. Fakat her arayış, insanı biraz daha bilgelik noktasına yaklaştırır. Gerçek filozof, ‘biliyorum’ diyen değil, ‘anlamaya devam ediyorum’ diyendir.”

a) Metinde geçen felsefi kavramlardan beş tanesini yazınız.

b) Metinde yer alan açıklamalardan hareketle, felsefe ile ilişkili kavramları doğru kullanarak kendi felsefe tanımınızı yazınız.

Felsefe, tarih boyunca farklı coğrafyalarda ve dönemlerde birbirinden farklı biçimlerde ortaya çıkmıştır. Her filozof, kendi çağının sorunlarına ve düşünme tarzına göre felsefeyi yeniden tanımlamıştır. Kimi için felsefe bilgelik sevgisidir, kimi için eleştirel düşünme ya da anlam arayışıdır. Bu çeşitlilik, felsefenin sınırlarının kesin çizgilerle belirlenemeyeceğini gösterir.

2. Bu metinden yola çıkarak felsefenin ortak bir tanımının mümkün olup olmadığını kısaca açıklayınız. (10P)

Felsefe terimini ilk kullanan kişi, Pythagoras (Pisagor) olarak bilinir. Pythagoras, bilgeliğin tanrılara özgü olduğunu ve insanın bu bilgeliği sevip ona ulaşmak için çaba göstermesi gerektiğini savunmuştur. Felsefi sorulara tam ve doğru cevaplar bulmak, “hikmet” (bilgelik) olarak adlandırılan bir olgunluk seviyesine ulaşmak anlamına gelir. Hikmet, insanın gerçekliği derinlemesine kavrayabilmesiyle ilgili bir kavramdır ve her şeyi kapsayan, kapsamlı bir bilgiye sahip olmayı ifade eder.

3. Bu parçadan hareketle hikmet ve felsefe kavramları arasındaki farkı gerekçeleriyle yazınız? (10P)

4. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız? (15P)

10.sınıf öğrencileri Duru, Arda ve Nil, felsefe dersinden sonra teneffüste konuşmaya başlarlar.

Duru: Felsefeyi sadece zor sorular sormak sanıyordum. Ama bugün anladım ki felsefe, soruların arkasındaki düşünceyi fark ettiriyor. Artık “cevap bulmak” kadar “nasıl düşündüğümü” de sorguluyorum.

Arda: Evet, ben de aynı şeyi hissettim. Felsefe bana, bilginin ezberlenmesi değil, anlaşılması gerektiğini gösterdi. Artık “doğruyu bilmek” yerine “doğrunun neden doğru olduğunu” merak ediyorum.

Nil: Benim en çok ilgimi çeken şey, filozofların sürekli şaşırabilme yetenekleri oldu. Belki de felsefe bu yüzden hiç bitmiyor; çünkü insan, her şeyi anladığını sandığı anda yeni bir soru doğuyor.

a) Duru’nun “artık nasıl düşündüğümü de sorguluyorum” sözü, felsefenin hangi temel özelliğini yansıtmaktadır?

b) Nil’in “her şeyi ilk defa görüyormuş gibi bakmak” sözüyle dile getirdiği yaklaşım, felsefi tutumun hangi niteliğini yansıtır?

Felsefi sorular, yalnızca bilgi edinmek için değil; düşünmenin sınırlarını keşfetmek için sorulur. Bu sorular, kesin cevaplar aramak yerine, insanı daha derin bir anlayışın peşine düşürür. Felsefe, “nedir” diye sormaktan hiç vazgeçmez; çünkü bu soru, hem merakı diri tutar hem de düşünceyi sürekli yeniler. Felsefi sorgulama, kavramların doğru kullanımını araştırır, anlamın yüzeyinde değil, temelinde derinleşmeye çalışır.

5. Bu parçadan yola çıkarak felsefi soruların özelliklerini açıklayınız. (15P)

Bir sabah Elif, işe gitmek için her zamanki otobüse bindi. Kulaklığını taktı, pencereden dışarı baktı. Her şey aynıydı: sokaklar, insanlar, yüzler... Ama birden zihninden bir düşünce geçti: “Ben bu hayatı seçiyor muyum, yoksa sadece alışkanlıklarımı mı tekrar ediyorum?” O anda içini garip bir sessizlik kapladı. Cevabı hemen bulamadı; belki de bulmak istemedi. Ama o günden sonra her kararında, her davranışında aynı soruyu sormaya başladı: “Gerçekten neden bunu yapıyorum?” Zamanla fark etti ki bazı düşünceler ona ait değilmiş — sadece duymuş, inanmış, uygulamış. Artık her şeyi sorguluyordu: inandıklarını, değerlerini, korkularını... Ve bu sorgulama, onu hem kendine hem de hayata daha yaklaştırdı.

6. Yukarıdaki hikâyeden hareketle, felsefi düşünmenin bireyde yarattığı değişimleri yorumlayınız. (15P)

Bir gün iki arkadaş arasında dil üzerine bir tartışma başladı. Arkadaşlardan biri, “Kelimelerin anlamı onları kullanan kişiye aittir.” diyerek anlamın tamamen bireysel olduğunu savundu. Diğeri ise buna karşı çıkarak, “Hayır, kelimelerin anlamı ortak olmasa birbirimizi asla anlayamayız.” dedi. Gerçekten de dil sadece bireyin duygularını ifade etmesi için kullanılan bir araç değildir; aynı zamanda toplumun ortak anlam dünyasını taşır.

7. Metne göre herkes sözcüklere kendi istediği anlamı verse iletişimde nasıl bir sorun ortaya çıkar? Gerekçenizle açıklayınız.(10P)

Önerme, doğru ya da yanlış olabilen, yargı bildiren ifadelerdir. Önerme, bir düşüncenin dile getirilmiş hâlidir. ve mutlaka bir doğruluk değeri taşır. Yani bir önerme ya doğrudur ya da yanlıştır.

8. Bu açıklamadan hareket bir önerme olan birde önerme olmayan cümle yazarak nedenini belirtiniz? (10P)

CEVAPLAR

1. Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız? (15P)

Bir öğrenci hocasına sorar: “Üstat, düşünmenin sonu yok mu? İnsan neden hep bilmek ister?”

Hoca bir süre sessiz kalır ve sonra der ki: “Bilmek, insanın doğasındaki susuzluktur. Her bilgi, yeni bir bilinmeyenin kapısını aralar. Düşünmek, bu kapılardan geçmeye cesaret etmektir. Felsefe, bitmeyen bir yolculuktur; çünkü insan, her cevaptan sonra yeni bir ‘neden’ sorusu bulur. Akıl bu yolda ışık, merak yakıt, sorgulama ise harekettir. Hakikate giden yol düz değildir; bazen duraklar, bazen geri döner, bazen de yeniden başlar. Fakat her arayış, insanı biraz daha bilgelik noktasına yaklaştırır. Gerçek filozof, ‘biliyorum’ diyen değil, ‘anlamaya devam ediyorum’ diyendir.”

a) Metinde geçen felsefi kavramlardan beş tanesini yazınız.

- ✚ Bilgi
- ✚ Hakikat
- ✚ Sorgulama
- ✚ Akıl
- ✚ Bilgelik
- ✚ Merak
- ✚ Düşünme

b) Metinde yer alan açıklamalardan hareketle, felsefe ile ilişkili kavramları doğru kullanarak kendi felsefe tanımınızı yazınız.

- Felsefe, insanın hakikati aramak için yaptığı düşünsel yolculuktur.
- Felsefe, merakla başlayan, akıl ve sorgulamaya dayanan sistemli bir düşünme etkinliğidir.
- Felsefe, hakikati arayan, her cevabı yeniden sorgulayan eleştirel bir düşünme sürecidir.
- Felsefe, insanın kendisini ve evreni anlamaya çalıştığı düşünsel bir yolculuktur.
- Felsefe, düşünceleri temellendirmeyi amaçlayan bilinçli, tutarlı ve sorgulayıcı bir arayıştır.
- Felsefe, ön kabulleri reddeden, akıl yürütmeye ve eleştirel sorgulamaya dayanan bir faaliyet alanıdır.
- Felsefe, insanın varlık, bilgi ve değer sorunlarına rasyonel açıklamalar getirme çabasıdır.

Felsefe, tarih boyunca farklı coğrafyalarda ve dönemlerde birbirinden farklı biçimlerde ortaya çıkmıştır. Her filozof, kendi çağının sorunlarına ve düşünme tarzına göre felsefeyi yeniden tanımlamıştır. Kimi için felsefe bilgelik sevgisidir, kimi için eleştirel düşünme ya da anlam arayışıdır. Bu çeşitlilik, felsefenin sınırlarının kesin çizgilerle belirlenemeyeceğini gösterir.

2. Bu metinden yola çıkarak felsefenin ortak bir tanımının mümkün olup olmadığını kısaca açıklayınız. (10P)

Felsefenin tek ve değişmez bir tanımını yapmak mümkün değildir; çünkü felsefe, insanlığın düşünce serüveniyle birlikte sürekli yenilenen bir arayıştır. Her filozof, kendi döneminin sorunlarına, kültürel koşullarına ve entelektüel birikimine göre felsefeyi yeniden yorumlamıştır.

Bu nedenle felsefe kimi zaman bilgelik sevgisi, kimi zaman hakikat arayışı, kimi zaman da eleştirel düşünme ve sorgulama etkinliği olarak görülmüştür.

Farklı tanımların bir arada bulunması, felsefenin dogmatik değil, dinamik ve açık uçlu bir düşünme alanı olduğunu gösterir. Dolayısıyla felsefeyi tek bir tanım içine hapsedmek yerine, onu insanın bitmeyen anlam arayışının düşünsel ifadesi olarak görmek daha doğru olacaktır.

Felsefe terimini ilk kullanan kişi, Pythagoras (Pisagor) olarak bilinir. Pythagoras, bilgeliğin tanrılara özgü olduğunu ve insanın bu bilgeliği sevip ona ulaşmak için çaba göstermesi gerektiğini savunmuştur. Felsefi sorulara tam ve doğru cevaplar bulmak, “hikmet” (bilgelik) olarak adlandırılan bir olgunluk seviyesine ulaşmak anlamına gelir. Hikmet, insanın gerçekliği derinlemesine kavrayabilmesiyle ilgili bir kavramdır ve her şeyi kapsayan, kapsamlı bir bilgiye sahip olmayı ifade eder.

3. **Bu parçadan hareketle hikmet ve felsefe kavramları arasındaki farkı gerekçeleriyle yazınız? (10P)**

Metne göre *hikmet* (bilgelik) ile *felsefe* arasında önemli bir fark vardır. Hikmet, tam ve kesin bilgiye ulaşma durumunu ifade ederken; felsefe bu bilgiye ulaşmak için sürdürülen arayış ve çabadır. Pythagoras’ın düşüncesine göre hikmet tanrılara özgüdür, insan ise ancak bu hikmeti sevebilir ve ona yaklaşmak için çabalayabilir. Bu da gösterir ki felsefe, kesin sonuçlara ulaşmış bir bilgi değil; sorgulama, araştırma ve düşünme yoluyla hakikate yaklaşma sürecidir. Buna karşılık hikmet, gerçekliği derinlemesine kavramış olgun bir bilme düzeyini ifade eder. Bu nedenle felsefe arayış, hikmet ise bu arayışın ulaştığı hedef olarak görülebilir.

Sonuç olarak; hikmet nihai bilgiye ve hakikate ulaşmış olgunluk hâlini ifade ederken, felsefe bu hikmete ulaşmak için akılla yürütülen bitmeyen bir arayış ve düşünme sürecidir. Başka bir ifadeyle, felsefe yol; hikmet ise o yolun sonunda varılmak istenen hedeftir.

4. **Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız? (15P)**

10.sınıf öğrencileri Duru, Arda ve Nil, felsefe dersinden sonra teneffüste konuşmaya başlarlar.

Duru: Felsefeyi sadece zor sorular sormak sanıyordum. Ama bugün anladım ki felsefe, soruların arkasındaki düşünciyi fark ettiriyor. Artık “cevap bulmak” kadar “nasıl düşündüğümü” de sorguluyorum.

Arda: Evet, ben de aynı şeyi hissettim. Felsefe bana, bilginin ezberlenmesi değil, anlaşılması gerektiğini gösterdi. Artık “doğruyu bilmek” yerine “doğrunun neden doğru olduğunu” merak ediyorum.

Nil: Benim en çok ilgimi çeken şey, filozofların sürekli şaşırabilme yetenekleri oldu. Belki de felsefe bu yüzden hiç bitmiyor; çünkü insan, her şeyi anladığını sandığı anda yeni bir soru doğuyor.

b) **Duru’nun “artık nasıl düşündüğümü de sorguluyorum” sözü, felsefenin hangi temel özelliğini yansıtmaktadır?**

REFLEKSİF ÖZELLİĞİ

b) **Elif’in “her şeyi ilk defa görüyormuş gibi bakmak” sözüyle dile getirdiği yaklaşım, felsefi tutumun hangi niteliğini yansıtır?**

MERAK VE HAYRET

Felsefi sorular, yalnızca bilgi edinmek için değil; düşünmenin sınırlarını keşfetmek için sorulur. Bu sorular, kesin cevaplar aramak yerine, insanı daha derin bir anlayışın peşine düşürür. Felsefe, “nedir” diye sormaktan hiç vazgeçmez; çünkü bu soru, hem merakı diri tutar hem de düşünciyi sürekli yeniler. Felsefi sorgulama, kavramların doğru kullanımını araştırır, anlamın yüzeyinde değil, temelinde derinleşmeye çalışır.

5. **Bu parçadan yola çıkarak felsefi soruların özelliklerini açıklayınız. (15P)**

- Kesin ve tek bir cevap aramazlar; asıl amaç düşünmeyi derinleştirmektir.
- Merak ve sorgulamaya dayanır, insanı düşünmenin sınırlarını keşfetmeye yönlendirir.
- Yeni sorular doğurarak düşünciyi sürekli canlı ve dinamik tutar.
- Sıradan olanı sorgulanabilir hâle getirir, alışılmış olana farklı bir gözle bakmayı sağlar.
- Kavramların anlamını ve temellerini araştırır, yüzeysel açıklamalarla yetinmez.
- “Nedir?” türü sorularla kavramların anlamını ve temellerini araştırır.
- Eleştirel ve temellendirilmiş düşünmeyi gerektirir; akıl yürütmeye dayanır.
- Evrensel niteliktedir; insan, bilgi, varlık ve değer gibi temel sorunlara yönelir.

yoksa sadece alışkanlıklarımı mı tekrar ediyorum?” O anda içini garip bir sessizlik kapladı. Cevabı hemen bulamadı; belki de bulmak istemedi. Ama o günden sonra her kararında, her davranışında aynı soruyu sormaya başladı: “Gerçekten neden bunu yapıyorum?” Zamanla fark etti ki bazı düşünceler ona ait değilmiş — sadece duymuş, inanmış, uygulamış. Artık her şeyi sorguluyordu: inandıklarını, değerlerini, korkularını... Ve bu sorgulama, onu hem kendine hem de hayata daha yaklaştırdı.

6. Yukarıdaki hikâyeden hareketle, felsefi düşünmenin bireyde yarattığı değişimleri yorumlayınız. (10P)

Hikâyede Elif’in yaşadığı süreç, felsefi düşünmenin bireyde oluşturduğu zihinsel dönüşümü ortaya koymaktadır. Felsefi düşünme, bireyi sorgulamaya yönlendirerek onu alışkanlıklarla şekillenmiş bir yaşamdan bilinçli bir yaşama taşır. Elif, günlük rutinini sorguladığında hazır düşünceleri kabul etmek yerine kendi düşünme sürecini başlatmış ve böylece düşünsel bağımsızlığa yönelmiştir.

Bu süreçte felsefi düşünme bireye:

- **Sorgulama bilinci** kazandırır.
- **Öz farkındalık** geliştirir.
- **Eleştirel düşünme** becerisi sağlar.
- **Bilinçli karar alma** yetisi kazandırır.
- **Düşünsel özgürleşme** imkânı sunar.

Sonuç olarak, felsefi düşünme bireyin kendini tanımasına, yaşamını yeniden değerlendirmesine ve daha anlamlı bir yaşam kurmasına katkı sağlar.

Bir gün iki arkadaş arasında dil üzerine bir tartışma başladı. Arkadaşlardan biri, “Kelimelerin anlamı onları kullanan kişiye aittir.” diyerek anlamın tamamen bireysel olduğunu savundu. Diğeri ise buna karşı çıkarak, “Hayır, kelimelerin anlamı ortak olmasa birbirimizi asla anlayamayız.” dedi. Gerçekten de dil sadece bireyin duygularını ifade etmesi için kullanılan bir araç değildir; aynı zamanda toplumun ortak anlam dünyasını taşır.

7. Metne göre herkes sözcüklere kendi istediği anlamı verse iletişimde nasıl bir sorun ortaya çıkar? Gerekçenizle açıklayınız.(10P)

Eğer herkes sözcüklere kendi istediği anlamı verseydi, iletişim anlaşmazlık, belirsizlik ve kaosa dönüşürdü. Çünkü iletişimin temelinde, konuşan kişinin iletmek istediği mesaj ile karşı tarafın anladığı mesajın örtüşmesi gerekir. Anlamlar kişiden kişiye değişirse bu örtüşme ortadan kalkar, insanlar birbirini yanlış anlar, düşünceler aktarılamaz ve bilgi paylaşımı imkânsız hâle gelir. İletişim bir köprü olmaktan çıkar, insanlar arasında kopukluklara, çatışmalara ve toplumsal çözülmeye yol açar. Örneğin; “Doktor çağırın” dendiğinde biri “doktor”u “eczacı” anlarsa, kritik dakikalar boşa gider. Aynı cümle farklı eylemleri tetiklediğinde koordinasyon çöker. Bu nedenle dilde ortak anlamlar, iletişimin güvenilir ve sürdürülebilir olmasının temel şartıdır.

Dil kişisel bir oyuncak değil, ortaklaşa sürdürülen bir anlaşmadır. Bu anlaşmaya özen gösterildiğinde köprü sağlamlaşır (anlaşma, güven, bilgi, iş birliği artar); özen gösterilmediğinde köprü yıkılır (kaos, güvensizlik, manipülasyon doğar). Bu yüzden metindeki gibi, kelimelerin anlamını bireysel keyfîlikten değil, kullanımda oluşan ortak uzlaşıdan almak, hem düşünmeyi hem de birlikte yaşamayı mümkün kılar.

Önerme, doğru ya da yanlış olabilen, yargı bildiren ifadelerdir. Önerme, bir düşüncenin dile getirilmiş hâlidir. ve mutlaka bir doğruluk değeri taşır. Yani bir önerme ya doğrudur ya da yanlıştır.

8. Bu açıklamadan hareket bir önerme olan bir de önerme olmayan cümle yazarak nedenini belirtiniz? (10P)

Önerme olan cümle:

“Dünya kendi eksenini etrafında döner.”

→ Bu cümle **doğru veya yanlış olarak değerlendirilebilir**, bir yargı bildirir; bu nedenle **önermedir**.

Önerme olmayan cümle:

“Kapıyı kapatır mısınız?”

→ Bu cümle **bir istek bildirmektedir**, doğru ya da yanlış olarak değerlendirilemez; bu nedenle **önerme değildir**.